

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V BRNĚ

Městský úřad Břeclav		Číslo dop.:
Daruše Trubačová		
č.j.: MUBR 128508/2020		
Dopis dne: 13. 08. 2020		Zpracovatel:
Počet list. příloh/počet listů: 8		Kop.
Počet a druh nelistinných příloh:		Ukládá se znak:
		6/1/1

S00RP00UP032

Městský úřad Břeclav
Odbor stavební a životního prostředí
Náměstí T. G. Masaryka 42/3
690 81 Břeclav

Váš dopis čj./spis.zn: MUBR 96543/2020
MUBR-S 96357/2020/ŽP/Ko
Ze dne/doručeno dne: 08. 07. 2020/17. 07. 2020
Naše čj.: NPU-371/55266/2020
Vyřizuje: Matulíková Zoja/ 137
Spisový znak: 820.4

Brno 05. 08. 2020

Podivín, okres Břeclav, kraj Jihomoravský, č. parcely 883, socha sv. Tekly, kulturní památka, rejstř.
č. ÚSKP – 34400/7-1653. Restaurování sochy sv. Tekly.

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona
č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

„Restaurování sochy sv. Tekly.“

Přílohy žádosti

„Restaurátorský průzkum a záměr. Podivín (okres Břeclav), socha sv. Tekly.“

Zpracovatel: František Pavůček, Nejdek 51, 691 44 Lednice na Moravě.

Datum zpracování: 13. 2. 2020

Popis zamýšlených prací:

V rámci restaurátorského zásahu uvažuje restaurátor s následujícím postupem, cituji: „Před zahájením a v průběhu prací, bude prováděna fotografická dokumentace, která bude mapovat průběh prací a stane se základem restaurátorské zprávy. U památky bude povrch kamene povrchově očištěn od polétavých depozit, biologického napadení a tmavých uhlíkatých krust. Čištění bude probíhat na základě zkoušek na nepohledových stranách. Zkoušky budou představovat mokrou i suchou cestu. Na základě vyhodnocení těchto zkoušek pak bude vybrána přiměřená metoda čištění, která bude probíhat šetrnými technikami se zaměřením na odlišnou charakteristiku daných problémů na jednotlivých partiích. Technologie bude navržena tak, aby nebyly rozrušeny pojivové struktury kamenného materiálu a zároveň byla respektována historická patina stáří. Čištění bude probíhat mokrou cestou, případně párou do té míry, aby došlo k odstranění biologického napadení a tmavých uhlíkatých krust, ale zároveň nedošlo k destrukci kamenného materiálu. K dočištění biologického napadení dojde chemickou cestou, za použití speciálních přípravků určených pro restaurování. Dočištění tmavých uhlíkatých krust se provede mechanicky pomocí kartáčků se středně tuhými umělými štětini. Narušený kámen památky bude zpevněn konsolidačními prostředky na bázi organokřemičitanů. Bude se jednat o místa s narušenými pojivovými vazbami mezi jednotlivými zrnky horniny, kdy dochází k povrchovému sprašování. Praskliny budou injektovány. U památky bude plastická rekonstrukce podřízena typu horniny a stupni její degradace. Nové tmely budou řešeny tak, aby se svojí strukturou, texturou i barevností co nejvíce přibližovaly okolnímu materiálu. Plastická rekonstrukce bude aplikována na předem očištěná a zpevněná místa. Tmely budou nanесeny tam, kde chybějící či opravovaná část má vliv na celkovou výtvarnou jednotu

díla. U památky budou barevnou retuší řešeny nově doplněné partie a doplňky z předchozího opravného zásahu z důvodu optického sjednocení doplněných částí s okolím. Barevná retuš bude lokálně nanášena opakovaně v jednotlivých lazurách, tak aby nedošlo k uzavření podkladu. Atributy budou retušovány vyzlacením poškozených detailů 24 karátovým plátkovým zlatem pokládaným na mixtion. Památka bude opatřena vápennou lazurou. Součástí povrchové úpravy se stane i ošetření památky biocidním přípravkem, který působí jako prevence. Hydrofobizační prostředek nebude aplikován.“

Charakteristika věci:

Na čtvercové podnoži hranolový podstavec s čtvercovou základnou, hranolovým dříkem s vyloženou profilovanou římsovou deskou. Dřík je zdoben postranními volutovými křídly s rostlinným závěsem a na čelní straně rytým majuskulním nápisem s chronogramem v rámu s ujmутými rohy: VIRGOTHECLA/ADIVO PAVLO/EXGENTIBVS/PRIMA/BABTIZATA ESTO/IN INSTANTIBVS/ANGVSTIIS/NOSTRIS POTENS/PATRONA/ Pod nápisem a nad ním jsou vyryty rozviliny. Na zadní straně dříku je vyryto: EX/ENIXOPIICORDIS/MOTIVO VOVENS/HANC/EREXIT/A:F:D: Na římsové desce plintus ve tvaru rovnoramenného kříže, na němž stojí svěťice v životní velikosti v kontrapostu s vytlačeným pravým kolenem. Oblečena je v dlouhé splývavé roucho, na něm přepásaný kratší šat zdobený na spodním lemu krajkou a v dlouhý plášť, přehozený přes obě paže, spadající v hlubokých záhybech k zemi. V pravé pokrčené ruce drží velký kříž s korpusem, v levé ruce zavřenou knihu a palmovou ratolest. Hlavu má v mírném záklonu otočenu k pravému rameni a zdobenu paprskovitou svatozáří. U pravé nohy se kroutí hadi, u levé leží lev a vzhlíží ke svěťici. /cit. <https://www.pamatkovykatalog.cz/socha-sv-tekly-13496233/>

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Barokní socha sv. Tekly neobvyklé ikonografie stojící na čtyřbokém soklu s bočními volutovými křídly. Kvalitní datovaná kamenosochařská práce z roku 1751 je autorským dílem sochaře Ignáce Lengelachera.

Technický stav věci:

Na základě vizuálního průzkumu restaurátor konstatuje, cituji: „Materiál památky, ze kterého je dílo vytvořeno, je kompaktní sedimentární hornina s mušlovými zrny. Jedná se s největší pravděpodobností o mušlový vápenec litavského typu, který vyniká svojí dobrou opracovatelností a zároveň schopností udržet detail. Zlacené atributy vykazují lokálně známky znečištění. Zlacený povrch působí celkově zachovale bez viditelné ztráty povrchové zlaté vrstvy. Povrch památky je silně znečištěn lišejníky, mechem a usazeninami atmosférických nečistot. Biologické organizmy podporují vlhkostní režim a svým kořenovým systémem pronikají do hmoty kamene. Tím lokálně narušují jeho pojivové vlastnosti. Na památce nejsou viditelné výkvěty solí.“

Národní památkový ústav na základě znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených, kulturně historických hodnot tzn., že souhlasíme se zahájením restaurátorských prací ve výše uvedeném rozsahu za těchto podmínek:

1. Práce budou, v souladu s platnou legislativou, provedeny držitelem příslušného povolení MK ČR pro restaurování.
2. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a vlastník bude po dohodě s restaurátorem a orgánem státní památkové péče svolávat dle povahy prací kontrolní prohlídky. V rámci vstupního kontrolního dne bude se zástupci státní památkové péče projednána míra doplnění poškozené modelace. Budou-li v rámci detailní revize stavu díla zjištěny skutečnosti, jež by vedly k nutnosti rozsáhlejšího restaurátorského zásahu, budou tato zjištění v rámci místního šetření konzultována se zástupci státní památkové péče a investora a bude rozhodnuto o dalším postupu.
3. Ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Brně a dodavatele prací.

4. V rámci předávacího řízení bude zástupci vlastníka a NPÚ, ÚOP v Brně odevzdán originál závěrečné restaurátorské zprávy.

Zdůvodnění:

V případě výše uvedené sochy sv. Tekly jde o kulturní památku ve smyslu zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a proto je nutné postupovat ve smyslu platné legislativy.

Ad 1) Požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z výše uvedeného zákona, § 14a, a souvisí s charakterem kulturní památky – jde o figurální sochařské dílo, tudíž o dílo výtvarné.

Ad 2) Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/88 Sb., žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Požadavek na svolávání kontrolních prohlídek má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění – upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní prohlídka lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Ad 3) Požadavek na komisionální předávací řízení plyne z potřeby zjištění, zda byly práce ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska (rozhodnutí). Vzhledem ke skutečnosti, že přijímajícím je vesměs laická osoba, je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkově památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

Ad 4) Požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy vlastníkově a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona.

Další doporučení:

Doporučujeme, aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Doporučujeme, aby byl restaurátor smluvně zavázán k vedení restaurátorského deníku.

Další doporučení vycházejí z praxe restaurování v rámci památkové péče. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ 4/2006. Vedení restaurátorského deníku umožňuje následnou kontrolu průběhu prací, zejména v případě nutnosti jejich zpětného prověření, zvláště technologie a technologických lhůt.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

S pozdravem

Národní památkový ústav
územní odborné pracoviště v Brně
nám. Svobody 8, 601 54 Brno

Mgr. Bc. Tomáš Vícha
vedoucí odboru péče o památkový fond

